

Σ Υ Γ Χ Ω Ν Ε Υ Σ Ι Σ Ε Π Ι Χ Ε Ι Ρ Η Σ Ε Ω Ν

Τοῦ κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ ΛΩΖΟΥ

Πρόεδρου τοῦ Ἐμπορικοῦ καὶ Βιομηχανικοῦ Ἐπιμελητηρίου Πειραιῶς

Αἱ ἐλεύθεραι οἰκονομίαι τῆς Εὐρώπης ἀνετιτύχθησαν καὶ συνεχίζουσι τήν, πρὸς ἀνώτερα ἐπίπεδα, ἀνάπτυξιν των, βασιζόμεναι εἰς τὴν σύγχρονον οἰκονομικὴν ἀντίληψιν τῆς μεταξὺ τούτων ἀνάγκης συνεργασίας, ὅχι μόνον εἰς οἰκονομικούς, ἀλλὰ καὶ κοινωνικούς, ἐπιστημονικούς καὶ ἐρηνικούς τομεῖς. Οἱ μέχρι σήμερον στόχοι ἐπετεύχθησαν, χάρις εἰς τὴν εἰλικρινῆ συνεργασίαν, προϋποθέτουσαν κατανόησιν τῆς νέας οἰκονομικῆς πραγματικότητος, καὶ συνένωσιν τῶν οἰκονομικῶν μονάδων εἰς ὄλοιεν καὶ μεγαλυτέρας τοιαύτας. Καὶ ἡ πορεία συνεχίζεται, ὅσον δὲ προχωρεῖ ἡ ἀνάπτυξις τόσο καὶ κατανοεῖται ἡ ἀνάγκη τῆς συνεινώσεως πρὸς συγχωνεύσεις, πρὸς δημιουργίαν νέων καὶ μεγαλυτέρων οἰκονομικῶν μονάδων.

Ἡ κατάκτησις ἀνωτέρου βιοτικοῦ ἐπιπέδου ὑπὸ τὰς σημερινὰς συνθήκας βασιζέται ἐπὶ τοῦ δόγματος τῆς ἐλευθερίας τῶν συναλλαγῶν, πραγματοποιουμένη ἐπὶ ὑπερεθνικοῦ ἐπιπέδου καὶ ἀποκλείουσα τὴν ἀπομώωσιν μιᾶς οἰκονομίας ἐκ τοῦ διεθνοῦς περιβάλλοντος.

Ἐπὶ τὰς προϋποθέσεις αὐτάς, τὰ οἰκονομικὰ συστήματα τὰ ἐπικρατήσαντα εἰς μίαν προηγμένην οἰκονομίαν ἀποτελοῦν τὸ παράδειγμα οὐ μόνον διὰ τὰς λοιπὰς οἰκονομίας τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, ἀλλὰ ἐπεκτείνονται καὶ εἰς τὰς σχέσεις τῶν Διεθνηρικῶν οἰκονομιῶν.

Διὰ τὴν ἀναπτυσσομένην Εὐρώπην τὸ σύνθημα ἐδόθη ἐκ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἡπείρου εἰς τὴν οἰκονομίαν τῆς ὁποίας συγκαταλέγονται καὶ μονάδες - γίγαντες, αἵτινες, ἔχουσαι εἰς τὴν διάθεσιν των ἀνεξαντλήτους πηγὰς κεφαλαίων, ἐπέτυχον διὰ τῆς εἰς μέγεθος συγκροτήσεως των ὑψηλὴν παραγωγικότητα ἐφ' ὧν τῶν τομέων, ἦτοι ἀπὸ τῆς πρωτογενοῦς μέχρι τῆς τριτογενοῦς παραγωγῆς, μὲ ἀποτέλεσμα τὸ χαμηλὸν κόστος καὶ σιειπῶς ὅλα τὰ εὐμενῆ ἐπακόλουθα τούτου. Ἐπὶ τὴν ἀνωτέρω βάσιν ἐπετεύχθη αὐτομάτως νέα κατανομή τοῦ εἰσοδήματος καὶ τοῦ πλοῦτου, ὅπου διὰ τῆς συγκεντρώσεως των ἐφηρμόθησαν νέα οἰκονομικὰ συστήματα καὶ κατεκτήθησαν δι' αὐτῶν ἀνώτερα, ζηλευτὰ οἰκονομικὰ ἐπίπεδα.

Τὸ ἐπόμενον βῆμα τοῦ Ἀμερικανικοῦ κεφαλαίου ὑπῆρξεν ἡ πραγματοποίησις ἐπενδύσεων εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν ἄνθρωπον μὲ τὰσιν τὴν ἀπόκτησιν σημαντικοῦ ἐλέγχου ἐπὶ τῆς Εὐρωπαϊκῆς παραγωγῆς. Οὕτω, κατὰ τὸ τέλος τοῦ 1966 τὸ σύνολον τῶν ἐπενδύσεων τῶν ΗΠΑ εἰς Εὐρώπην ἀνῆρχοντο εἰς 16,2 δισεκατομμύρια δολλάρια. Σημαντικὸν μέρος τῶν ἐπενδύσεων ἐγένετο εἴτε κατ' εὐθείαν διὰ τῆς ἰδρύσεως νέων βιομηχανικῶν μονά-

δων, είτε δια τῆς ἔξαγορᾶς ὑπαρχουσῶν τοιούτων, αἵτινες ὅμως αὐτοδιοργανώθησαν ὑπὸ μορφήν νέων, ἐξειλιγμένων μεγάλων ἐπιχειρήσεων μὲ ὄλα τὰ συναφῆ πλεονεκτήματα.

Ὁ ἀντίκτυπος ὑπῆρξεν αἰσθητὸς εἰς τὰς εὐρωπαϊκὰς οἰκονομίας καὶ εἰς ἀντιπερισπασμὸν ἤρχισεν ἡ συγχώνευσις ὁμοειδῶν βιομηχανικῶν μονάδων, ἀλλὰ καὶ δι' αὐτὰς ἀκόμη διεφάνη ἡ ἀδυναμία πρὸς ἀποτελεσματικὴν ἐπιτυχίαν καὶ οὕτως ἤρχισε νὰ ἐπιζητητῆ ἡ συγχώνευσις ὄχι πλέον εἰς ἐπίπεδα ἔθνικῶν καθ' ἕκαστα μονάδων, ἀλλὰ ἐπὶ ὑπερεθνικῶν βάσεων, κυρίως, μεταξὺ τῶν Κρατῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Κοινότητος. Τόσον ἐξετιμήθη ἡ ἀνάγκη πρὸς συγχώνευσιν, ὥστε κατὰ τὴν τελευταίαν (22αν) διάσκεψιν τῆς Διαρκοῦς Ἐπιτροπῆς τῶν Ἐμπορικῶν Ἐπιμελητηρίων τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ. συν-εστήθη Διεθνῆς Ἐπιτροπὴ πρὸς μελέτην καὶ ἀποδοχὴν ἐντολας νομοθεσίας προκειμένου περὶ συγχωνεύσεως ἐπιχειρήσεων τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ.

Μὲ τὴν ἀνωτέρω προοπτικὴν ἀντικρίζουν οἱ ἐπιχειρηματῆαι τῶν Κρατῶν τῆς Ε.Ο.Κ. τὴν νέαν βιομηχανικὴν καὶ παραγωγικὴν ὀργάνωσιν, διὰ νὰ ἀνταπεξέλθωσιν εἰς τοὺς νέους οἰκονομικοὺς ὀρίζοντας, ἥτοι διαβλέπουν ὅτι αἱ καθ' ἕκαστον μικραὶ οἰκονομικαὶ μονάδες θὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιβιώσωσιν ἐὰν δὲν ὀργανωθῶσιν πρὸς τὰς νέας οἰκονομικὰς ἐξελίξεις.

Παρ' ὅλον ὅτι τοιαῦται σκέψεις ἐπικρατοῦν εἰς τὴν Εὐρωπαϊκὴν Κοινότητα, ἡ κατάσταση παρ' ἡμῖν ἐμφανίζεται στίσιμος. Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ ἀνησυχίαι δὲν εἶχον τοὺς ἀντικτύπους τῶν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν οἰκονομίαν καθ' ὃ μέγεθος θὰ ἔπρεπε.

Οὐδενὸς διαφεύγει τὴν προσοχὴν ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ οἰκονομία εὐρίσκειται εἰς πῆλοδον ἀναπτύξεως, ἐνῶ αἱ ἐπιχειρηματικαὶ μονάδες εἶναι κατατετμημένα εἰς πλείστας μικρὰς τοιαύτας. Τὸ πρόβλημα συνεπῶς τῆς συγχωνεύσεως τῶν ἐπιχειρήσεων εἶναι ὀξυτάτον καὶ ἐν τῇ ἐρευνῇ του δύναται νὰ τεθῆ ὡς ἐξήξ:

Κατὰ πόσον καὶ πότε ὁ Ἕλληνας ἐπιχειρηματίας θὰ συνειδητοποιήσῃ ὅτι, ἡ ὑπὸ τὸ σῶνθηδες μέγεθος Ἑλληνικὴ ἐπιχειρήσις δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιβίωσῃ καὶ ὅτι ἀπαιτεῖται συνένωσις δυνάμεων, προκειμένου νὰ δημιουργηθῶσι σχήματα ἱκανὰ νὰ ἀνταπεξέλθωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τῆς ἐποχῆς. Ἡ ψυχολογία τοῦ Ἕλληνος εἶναι ἴσως τὸ δυσκολώτερον σημεῖον ἐπαφῆς.

Ὡς εἶναι φυσικὸν τὸ θέμα παρουσιάζεται ἐπιείγων τόσον διὰ τὰς μεγάλας ὅσον καὶ διὰ τὰς μεσαίας καὶ μικρὰς ἐπιχειρήσεις. Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τὰς πρώτας, αὐταὶ ἐκ τῆς συγκροτήσεώς των ἔχουν τὴν εὐχέρειαν νὰ προβοῦν εἰς τοὺς ἀπαραιτήτους χειρισμοὺς ὅταν κριθῇ τοῦτο ἀναγκαῖον.

Παρὰ πάντων ἀναγνωρίζονται τὰ πλεονεκτήματα τὰ προκύπτοντα ἐκ τῆς δημιουργίας μεγαλυτέρων μονάδων καὶ πρὸς τὴν κατεύθυνσιν αὐτήν, ἥδη παρὰ τοῦ Κράτους ἐλήφθησαν μέτρα προωθοῦντα τὴν συγχώνευσιν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ὀλοκληρωθῶν διὰ νὰ ἀποβοῦν πλέον τελεσφόρα. Ἐφ' ὅσον ἐκ τῆς ὑπαρχούσης κατατμήσεως διαγράφονται κίνδυνοι διὰ τὴν ἐπιβίωσιν πολλῶν ἐπιχειρήσεων, τὸ Κράτος καὶ οἱ φορεῖς τῆς οἰκονομίας ὀφείλουν νὰ ἐγκύψουν ἐπὶ τῆς διερευνήσεως τοῦ θέματος πρὶν ἢ ἐπέλθῃ ὁ χρόνος τῆς ὀλοκληρώσεως τῆς συμφωνίας τῶν Ἀθηνῶν, ὀπότε θὰ ἐπιδεινωθῇ ἡ ὕφισταμένη κατάστασις. Τότε καὶ ὁ χρόνος θὰ ἐλλείπῃ καὶ αἱ ἐνδεχόμεναι λύσεις θὰ δοθοῦν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἀνάγκης.

Ἄλλὰ τὴν οἰκονομίαν τοῦ τόπου δὲν συγκροτοῦν μόνον αἱ μεγάλα ἐπιχειρήσεις, ὑπάρχουν καὶ αἱ μεσαῖαι καὶ αἱ μικραὶ τοιαῦται.

Ἐχει ἀποδειχθῆ ὅτι παρά τὴν ὑπαρξιν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἐπιτυχῶς συν-
 υπάρχουν καὶ οἱ μεσαῖαι καὶ αἱ μικραὶ ὡς συμπληρωματικαὶ μονάδες τῶν πρώτων.
 Ὅταν ὅμως ἀναγνωρίζεται ὅτι ἡ ἐπιβίωσις τῶν μεγάλων μονάδων θὰ ὑπάρξη μόνον διὰ
 τῆς, εἰς μεγαλυτέραν κλίμακα, λειτουργίας των καὶ ὀρθολογικῆς συγκροτήσεώς των,
 ἀπαραιτήτως πρέπει ἡ αὐτὴ ἐξέλιξις νὰ ἀκολουθηθῆ εἰς τὰς μικρομεσαίας μονάδας.

Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ σύνθεσις τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἐβαρῆσθη ὄχι μόνον ἐπὶ
 τῶν μικρῶν ἐπιχειρήσεων, ἀλλὰ κυρίως ἐπὶ τῶν ἀτομικῶν τοιούτων, αἵτινες τάντοτε
 ἐπέζησαν διὰ τῆς προσωπικῆς καὶ οἰκογενειακῆς ἐργασίας. Συνεπῶς, ἐξ ἀντικειμένου
 παρουσιάζονται μεγάλα δυσκολία διὰ τὴν συγχώνευσιν ἀτομικῶν ἐπιχειρήσεων, δεδο-
 μένης μάλιστα καὶ τῆς ἐγωϊστικῆς πλευρᾶς. Ἐν ταύτῳ ὅμως ὑπευθυμίζεται καὶ δὲν
 πρέπει νὰ ἀγνοηθῆ τὸ βᾶρος τὸ ὁποῖον ἐπωμίζεται τὸ ἄτομον ἐπιχειρηματίας ὑπὸ τὴν
 σημερινὴν δικαιοπρακτικὴν ἀπασχόλησίν του. Καθημερινῶς, διὰ τὸν μικρὸν κύκλον τῆς
 ἐργασίας του, ἐπιβάλλονται νέαι ὑποχρεώσεις καὶ νέαι διατυπώσεις διὰ τὰς ὁποίας δι-
 καιολογημένως δυσανασχετεῖ καθόσον εἶναι ἀδύνατον νὰ τὰς παρακολουθήσῃ καὶ νὰ
 τὰς ἐκτέλῃ μόνος. Αἱ ἴδιαι ὑποχρεώσεις ἐπιβάλλονται εἴτε εἰς μικρὸν κύκλον συν-
 ἀλλαγῶν εἴτε εἰς μεγάλον τοιοῦτον. Καὶ εἶναι εὐνόητον ὅτι εἶναι εὐκόλος ἡ ὀργάνωσις
 καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν καθημερινῶς ἐπιβαλλομένων νέων ὑποχρεώσεων, ὅσον ἀφορᾷ τὴν
 συναλλαγὴν ὑπὸ τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, ἐνῶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑποχρεώσεων τούτων
 ὑπὸ τῆς ἀτομικῆς ἐπιχειρήσεως καθίσταται ἀγχώδης καὶ προβληματικὴ. Τὸ ἄγχος κατα-
 λαμβάνει τὸ ἄτομον διὰ τὸ ἀβέβαιον τῆς ἐργασίας του, ἐνῶ τοῦτο κατέρχεται εἰς τὸν
 στίβον τῆς βιοπάλης μὲ τὴν αἰσι-δοξίαν πρὸς δημιουργίαν.

Εἶναι γνωσταὶ αἱ ποικίλαι ὑποχρεώσεις, αἱ ὁποῖαι ἐπιβάλλονται εἰς κάθε βῆμα
 συναλλαγῆς καὶ περιτεθεῖ ἡ ἀπαρίθμησις των, διότι εἶναι καὶ γνωσταὶ εἰς τὰ ἄτομα
 καὶ πάμπολλαι.

Ἄπλη ἀναδρομὴ εἰς τὸ παρελθὸν τὸ ἀπώτερον καὶ τὸ πρόσφατον ἀρκεῖ διὰ νὰ
 διαπιστώσῃ τις τὴν τεραστίαν διαφορὰν.

Τ' ἀνωτέρω καταδεικνύουν διατὶ πρέπει νὰ ἐπικρατήσῃ σκέψις ὀργανώσεως τῶν
 ἐπιχειρήσεων εἰς νέας μεγάλας τοιαύτας, ἐπιτυχανομένου οὕτω τῶν πλεονεκτημάτων
 τῶν μονάδων τούτων.

Στόχος ἐπιτακτικὸς ὑπὸ τὸ ἀνωτέρω πνεῦμα πρέπει νὰ εἶναι ἡ διευκόλυνσις διὰ
 τὴν ἐπί ευξίν τῆς συγχωνεύσεως καὶ τῶν μικρομεσαίων ἐπιχειρήσεων καὶ κατ' ἀρχὴν ἡ
 διευκόλυνσις θὰ πρέπει νὰ προέλθῃ ἐκ μέρους τοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον καλεῖται νὰ παρα-
 χωρήσῃ κάθε εἶδους φορολογικὴν ἀπαλλαγὴν κυρίως τὴν τελείως ἀνέξοδον ἴδρυσιν
 νέων μεγαλυτέρων μονάδων προερχομένων ἐκ τῆς συγχωνεύσεως μικρομεσαίων. Τὸ
 ἀνέξοδον τῆς ἰδρύσεως θὰ ἀμβλύνη τὸν ἀτομικὸν ἐγωϊσμόν, θὰ προωθήσῃ τὴν συνεν-
 νόησιν καὶ θὰ ὑποβοηθήσῃ τὴν κατάκτησιν νέων ἐπιπέδων δραστηριότητος διὰ τὴν ἐξου-
 δετέρωσιν οὐδὲποτε οἰκονομικοῦ κινδύνου.